

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ПРЊАВОР
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ**

Карађорђева бр. 2, Прњавор, тел/факс: +387 51 663 740
e-mail: opstina@prnjavor.ba, www.prnjavor.ba

ИЗВЈЕШТАЈ

о стању заштите животне средине у општини Прњавор

ПРЕДЛАГАЧ: Начелник општине
ОБРАЂИВАЧ: Одјељење за просторно
уређење

Прњавор, децембар 2018. године

1. УВОД

Програмом рада Скупштине општине Прњавор за 2018. годину предвиђено је разматрање Извјештаја о стању заштите животне средине на подручју општине Прњавор.

Општина Прњавор простире се у сјеверозападном дијелу Републике Српске, обухватајући површину од 630 km². Територија општине смјештена је између планине Мотајице на сјеверу и планине Љубић на југу. Општина Прњавор се граничи општинама Србац, Дервента, Станари, Теслић, Челинац и Лакташи. Одликује се повољним географском, рељефним и климатским карактеристикама, те бројним природним ресурсима.

Стратегијом развоја општине Прњавор за период 2012-2020. године одређен је стратешки циљ у сектору заштите животне средине односно стварање јединственог амбијента који на оптималан начин комбинује већ постојећу препознатљивост, туристички потенцијал и очуваност животне средине.

Ревидираном Стратегијом развоја општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“, број 13/18), анализирани су секторски циљеви, груписањем пројеката и програма, односно прилагођени постојећем стању интезивног друштвено-економског развоја. Фокуси заштите животне средине у наредном периоду су изградња капацитета за збрињавање чврстог отпада, унапређење система за збрињавање отпадних вода, унапређење енергетске ефикасности, заштита од елементарних непогода и других несрећа.

Област заштите животне средине у Републици Српској уређено је сетом закона:

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12 и 79/15);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", број 124/11 и 46/17);
- Закон о водама ("Службени гласник Републике Српске ", број 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17);
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", број 111/13, 106/15 и 16/18);
- Закон о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник Републике Српске", број 40/13, 106/15 и 3/16);
- Закон о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/08 и 13/10);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник Републике Српске", број 20/14);

У пракси неопходно је донети нове подзаконске акте (правилнике, уредбе, одлуке) што би омогућило увођење нових система заштите животне средине.

2. СТАЊЕ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПРЊАВОР

Заштита животне средине подразумјева све одговарајуће дјелатности и мјере које за циљ имају превенцију од опасности, штете или загађивања животне средине, смањење или отклањање штете која је настала и поврат на стање прије изазване штете. Одрживост животне средине подразумјева очување природног блага, а што се прије свега односи на рационализацију потрошње обновљивих материјала, водених и енергетских реурса, смањење емитовања загађујућих материја у ваздух, воду и земљиште, очување биолошке разноликости, људског здравља, те квалитета ваздуха, воде и земљишта према стандардима који су увијек довољни за живот и благостање људи, флоре и фауне.

Одредбе наведених Закона односе се на све видове дјелатности које за циљ имају кориштење или оптерећавање природних ресурса, на животну средину дјелују тако да представљају опасност од загађења, загађују је или имају извјестан утицај путем буке, вибрације, емисије (загађујућих материја, топлоте, мириса и сл. у ваздух, воду или земљиште), радијације или продукције отпада.

Циљ заштите животне средине је заштита људског здравља, рационално кориштење природних ресурса, спречавање оптерећења и загађивања ваздуха, воде, земљишта, материјалних добара и културног наслеђа, те очувања биодивезитета.

У смислу испуњавања циља заштите животне средине и приближавања стандардима, политици и законодавству Европске Уније у складу са Стратегијом апроксимације прописа правној стечевини ЕУ у обалсти заштите околиша/животне средине Босне и Херцеговине ЕАС-ВiН. Република Српска обрађује поједине елементе заштите животне средине, посебно заштиту ваздуха, заштиту вода и управљање отпадом путем успостављања и праћења Републичке Стратегије заштите ваздуха, Стратегије интегралног управљања водама, Стратегије заштите природе, Стратегије управљања отпадом, Локалних програма и планова градова и општина који морају бити у сагласности са поменутиим Републичким Стратегијама.

На основу поменутих планских докумената уређује се комплетна база података која се односи на загађиваче (број загађивача, начин загађења, врста загађујућих материја и сл.), систем мониторинга, постојећег стања животне средине (чистоћа животне средине дате локације, дренаже бујичних вода, третирање и прикупљање, односно пречишћавање канализационих вода на територији града, третирање отпада и организовање локалног транспорта, локално управљање енергијом, кориштење природних ресурса, управљање зеленим површинама, постојање природних заштићених подручја и сл.), смјернице за заштиту животне средине, циљеве који се морају остварити у планираном периоду и начин, односно могућност уградње истих у концепт одрживог развоја општине, односно Стратегије развоја општине Прњавор.

3. ТРЕНУТНО СТАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПРЊАВОР

I. ЗАШТИТА ВОДА

Загађење вода подразумјева директно или индиректно увођење материја или топлоте у воду, земљу или ваздух узроковано људском активношћу, а може бити штетно по људско здравље или по квалитет акваитчних или полуакватичних система. У таквим водама (загађеним отпадним водама) долази до промјена у њеном физичком, хемијском и биолошком саставу, које су резултат људских активности.

Потрошња воде се често узима као индикатор развијености неког подручја. Са развојем привреде и порастом броја становништва повећава се и потрошња воде, а самим тим и количина отпадних вода које се испуштају у водотоке и неминовно мијењају квалитет водотока и акумулација вода. Као већи загађивачи површинских и подземних вода издвајају се:

- сепарација угља у Станарима;
- комуналне отпадне воде;
- неконтролисана експлоатација шљунка;
- нестручна и неконтролисана примјена агротехничких мјера на пољопривредном земљишту уз обале водотокова;
- неконтролисано одлагање отпада уз корита ријека;
- изградња привредних и угоститељских објеката уз водотокове и друго.

Поуздана оцјена квалитета површинских и подземних вода је могућа уколико се за поређење и анализу користе резултати физичких и хемијских параметара који одређују квалитет вода, забиљежени кроз дужи временски период. У супротном, квалитет или рањивост вода, као и вријеме трајања потенцијалних негативних утицаја на воде, се квалитативно процјењују на основу доступних информација, појединачних резултата мониторинга и научно-стручних сазнања.

На подручју општине Прњавор површински водни ресурси су рецепијенти отпадних вода које се слијевају из испуста канализације и неуређених водопрпусних септичких јама без претходног пречишћавања.

Градско подручје је дјелимично покривено канализационом мрежом (50% прикључености на канализациону мрежу у општинском центру), а ријеке Лишња и Вијака су у својству градског колектора за прикупљање отпадних вода из објеката. Минимални средњи протицај ријеке Лишње износи 0,32 m³/s, а укупно процјењено оптерећење органском материјом за 10.000 еквивалент становника, тј. повећање концентрације органске материје, износи 21,88 mg/l.

Ширење стамбених насеља у којима изградња канализационих система није пратила њихов развој, довело је до повећања оптерећења вода са комуналним отпадним водама.

Комуналне отпадне воде представљају воде из домаћинства, институција, погона и постројења, ауто-сервиса и друго. Канализациони колектори фекалних отпадних вода се упуштају у водотоке без претходног пречишћавања, што се негативно одражава на квалитет површинских водотокова (повећан садржај бактерија у љетњем периоду). Од значајнијих погона и постројења са подручја

општине Прњавор као загађивачи издвајају се бензинске пумпе, прехранбени капацитети, капацитети металне и дрвно-прерађивачке индустрије, више клаоница занатског типа и већи број аутомеханичарских радњи и аутопраона.

На дијеловима насеља гдје нема изграђене јавне канализације, преливи од бројних септичких јама негативно утичу на квалитет подземних вода.

Третман индустријских отпадних вода постоји само унутар појединих индустријских погона која подлијежу обавези прибављања еколошке дозволе и њихова технологија третмана је прилагођена врсти отпадних вода, те на тај начин задовољавају одговарајуће критеријуме. Иначе, индустријски отпади су пријетња животној средини због високих концентрација органских материја (крв из клаоница, уља, масти и ефлуенти из различитих производних процеса – дрвопрерада, металопрерада, производња грађевинских материјала и др.).

Поред загађења водотока комуналним и индустријским отпадним водама, квалитет површинских и подземних вода је угрожен потенцијалним расипањем загађивача какви су прашина, нафта и њени деривати, детерџенти, лако разградљиве материје, процједне воде отпадних материја, пестициди и минерална ђубрива. Велики извор загађења површинских и подземних вода представља испирање нитрата из стајског ђубрива у подручјима са интезивним узгојем стоке.

Недостатак континуираног мониторинга и контроле квалитета површинских и подземних вода отежава анализу стања и значајно утиче на избор одговарајућих мјера заштите.

Градско подручје Прњавора се водом снабдијева са градског водовода, док су на ширем подручју општине у функцији мањи локални системи. Према резултатима испитивања квалитета вода акумулације Дренова и ријека Вијака и Дреновица, уочен је негативан антропогени утицај и тренд пораста трофије који убрзано води ка све већој еутрофизацији акумулације Дренова. У испитиваном периоду, у акумулацији је доминирала зелена алга (*Pediastrum simplex*) која је индикатор већег органског оптерећења, са максимумом развоја у топлијем делу године. На основу бактериолошке анализе, квалитет вода акумулације Дренова и водотока Дреновица и Вијака се кретао у оквиру II класе бонитета, док је на основу састава и присуства кључних група макроинвертебрата, квалитет воде испитиваних водотока одговарао III класи бонитета.

Квалитет воде за водоснабдијевање из акумулације Дренова на ријеци Вијака је често лош и упућује на велики садржај фосфора, амонијака, органских материја и жељеза, као и велико бактериолошко загађење.

Практична имплементација плана заштите акумулације Дренова није проведена због чега функционалне зоне заштите нису постављене.

Што се тиче изворишта Повелич у току је израда Програма санитарне заштите воде за пиће и људску употребу за извориште „Повелич“ и „Дабрак“ на подручју општине Прњавор у складу са Правилником о мјерама заштите, начину одређивања, одржавања и обиљежавања зона санитарне заштите („Службени гласник Републике Српске“, број 76/16).

Бујични процеси су нарочито изражени у сливу ријеке Вијаке. У току 2014. и 2015. године извршене су санације и уређења корита ријека Лишње (од Насеобине Лишње до ушћа у ријеку Вијаку), Вијаке (од ушћа ријеке Лишње до ушћа са потоком Радуловац), Радуловца и других (Илова, Мравица), чиме су се значајно смањиле потенцијалне штете од поплава и загађења.

II. ЗАШТИТА ВАЗДУХА

Заштита ваздуха подразумјева низ мјера и активности како би се спријечило загађивање ради заштите здравља људи, климе и животне средине од штетног утицаја загађеног ваздуха.

Квалитет ваздуха на урбаном подручју Прњавора је одређен концентрацијом загађујућих материја у ваздуху, као и различитим географским и метеоролошким факторима. Обзиром да су мјерења параметара квалитета ваздуха на предметном простору повремена, као таква нису релевантна за оцјену стања квалитета ваздуха на ширем подручју.

Постојећи резултати мјерења параметара квалитета ваздуха (SO₂, CO, CO₂, NO₂, NO, CH₄ и количине укупних лебдећих честица) добијени су за потребе одређивања нултог стања квалитета ваздуха у подручјима која би била изложена потенцијалном негативном утицају у зони изградње аутопута и зони утицаја термоелектране. Према овим резултатима, нису прекорачене граничне нити циљане вриједности прописане Правилником о граничним вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Српске“, број 39/05).

Иако током досадашњих контрола мјерних параметара квалитета ваздуха нису евидентирана прекорачења дозвољених и граничних вриједности, неоспорно је да негативан утицај на квалитет ваздуха има повећана концентрација полутаната у ваздуху. Концентрације загађујућих материја и честица у ваздуху настају као посљедица различитих индустријских процеса, изградње инфраструктуре, експлоатације и прераде минералних сировина, разградње отпада и сагоријевања моторних горива у саобраћају. Стога се на предметном подручју разликују тачкасти, линијски и површински извори загађења ваздуха.

Топлане и слични појединачни произвођачи топлотне и електричне енергије великог капацитета који се обиљежавају као тачкасти извори загађења не егзистирају унутар подручја општине Прњавор, али се у ову групу загађивача убрајају погони за сепарацију камена и производњу асфалта на подручју насеља Горњи Штрпци, производног капацитета 120 t/h и привремена асфалтна база са производним капацитетом 200 t/h. Претовар, складиштење и транспорт сировина, енергената и готових производа у производном процесу асфалта су извори токсичних загађивача (прашина, водена пара, непријатни мириси, CO, CO₂, NO_x, SO₂) који могу штетно дјеловати на здравље локалног становништва.

Поред наведених привредних погона, негативан утицај на квалитет ваздуха и других компонената животне средине имају и бројни погони прехрамбене индустрије (производња млијека, производња и прерада меса и др.), клаонице, фарме пилића, постројења за управљање отпадом, каменоресци, те велики број сервиса и радионица за поправку и одржавање возила друмског саобраћаја

Линијски извори загађења ваздуха су магистрални и регионални путеви који пресецају урбано подручје. Основу путне мреже на овом подручју чини аутопут Бања Лука-Добој, магистрални пут М 16.1 Клашнице – Прњавор –Дервента и два регионална путна правца Р 476 Челинац – Прњавор и Р 474 Србац - Прњавор-Станари. Повишена концентрација полутаната (CO, NO_x, чађ) нарочито у непосредној зони путева, узрокована је фреквенцијом саобраћаја и факторима попут квалитета возила и саобраћајне инфраструктуре.

Загађења ваздуха издувним гасовима из аутомобила, као и загађења околине излијевањем зауљене отпадне воде, се могу јавити на локалитетима бензинских пумпи у урбаном подручју. Чињеница је да се број возила свакодневно увећава услед све бржег развоја и убрзаног темпа живота. Користи се гориво слабијег квалитета, застарио и слабо одржаван возни парк значајно доприноси загађењу.

Више појединачних извора емисије полутаната у ваздух мањег капацитета на одређеном простору представља површинске изворе загађења. Површински извори загађења ваздуха су и објекти који обезбјеђују топлотну енергију из котловница за централно гријање и из локалних извора топлоте унутар просторија.

Као енергент најчешће користе дрво и дрвни отпад, а рјеђе угљ (дом здравља, већа предузећа) и друге енергенте као течно гориво, течни нафтни гас и електричну енергију. Њихов утицај је нарочито изражен током грејне сезоне. Узрок загађења атмосфере често је везан за постојање неефикасних енергетских објеката и нецентрализованог система гријања стамбеног, пословног и јавног простора.

Увидом у извршена мјерења емисије загађујућих материја, које се спроводе у постуку издавања и ревизије еколошке дозволе за постројења која могу имати негативан утицај на животну средину, може се закључити да на подручју општине Прњавор нема прекорачења граничних вриједности истих према Правилнику о граничним вриједностима емисије у ваздух из постројења за сагоревање ("Службени гласник Републике Српске", број 39/05).

III. ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта подразумјева скуп мјера и активности које се предузимају ради трајног обезбјеђења природних функција земљишта, коришћења земљишта у складу са његовом намјеном, те очувања и унапријеђивања намјенског коришћења земљишта. Заштита земљишта обухвата површинске и исподповршинске слојеве земљишта, формације стијена и минерала, а односи се на продуктивитет, структуру, равнотежу воде и ваздуха као и биотоп земљишта.

Земљиште је условно обновљив ресурс који је често загађен и деградиран загађивачима из локализованих или расутих извора загађења, смањењем органске материје у земљишту, ерозијом, заузимањем земљишта изградњом, депоновањем отпадних материјала, бујицама и ерозијом и угрожавањем биодиверзитета.

Земљишни ресурси на подручју општине Прњавор су изложени различитим негативним утицајима од којих су најчешћи непланска изградња објеката, неадекватно одлагање чврстог отпада, као и загађења материјама у ваздуху и отпадним водама. Значајан дио пољопривредног земљишта трајно се изгуби услед бујичних поплава и ерозије земљишта на подручјима већег нагиба и уз ријечне токове.

У загађујуће материје спадају тешки метали и потенцијално опасни елементи (Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb i Zn), полициклични угљиководици (ПАУ), као и све штетне материје које услед нестручне примјене доводе до штете у животној средини.

Анализа квалитета земљишта је спроведена на појединим локалитетима у општини Прњавор, те одређују квалитет земљишта у његовом ширем окружењу. Резултати мјерења параметара квалитета земљишта, у насељима Кулаши и Насеобина Лишња, показују задовољавајуће стање, обзиром на граничне

вриједности параметара одређених Правилником о утврђивању количина штетних и опасних твари у земљишту („Службене новине Федерације БиХ“, број 72/09).

Испитивање хемијског састава земљишта и контролу плодности земљишта на којем се узгајају различите културе (рН, садржај хумуса, садржај лакоприступачног фосфора и садржај физиолошки активног калијума) врши Пољопривредни институт Републике Српске, Завод за агрохемију и агроекологију Бања Лука, кроз Програм коришћења средстава за унапређење пољопривредне производње Одјељења за пољопривреду, водопривреду и шумарство Општинске управе општине Прњавор.

IV. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Одрживо управљање отпадом подразумјева спречавање и минимизацију стварања отпада, могућност третмана, рециклирања и третирања отпада за поновну употребу у контексту сировине или могућег енергента, као и нешкодљиво одлагање отпада који није погодан за рециклажу. Сходно томе, у Републици Српској приступило се регионалном збрињавању комуналног отпада, односно максималном раздвајању отпада означеног као комунални или кућни отпад од других врста отпада (фармацеутски, органски, медицински, грађевински, стакло, метал, картонска амбалажа, PVC, отпадна коришћена уља и сл.).

Општина Прњавор по свом географском положају припада простору бањалучке регије, која је формирала регионалну санитарно-комуналну депонију, те се отпад са подручја општине Прњавор организовано сакупља и одвози на регионалну депонију на локалитету Рамићи у Бањој Луци. Удаљеност општинског центра од локалитета регионалне санитарне депоније је 54 km.

На основу броја становника по насељеним као и броја корисника услуга комуналног предузећа, приказана је процентуална покривеност домаћинстава услугом прикупљања и одвоза комуналног отпада која је у насељима највећа: Лужани (100%), Ратковац (100%), Маћино брдо (96%) и Прњавор (77%).

Према подацима јавног комуналног предузећа из 2017. године, организовано сакупљање и транспорт отпада се врши од 3410 домаћинства на урбаном подручју и 3524 домаћинства у руралном подручју.

Према Извјештају о комуналном отпаду КП „Парк“ а.д. Прњавор за 2017. године укупна маса збринутог неопасног отпада на подручју општине износила је 7564,42 тона, што је просјечна дневна количина отпада од 20,72 тоне.

Отпад се сакупља у кантама и контејнерима запремине 120 l, 1,1 m³, 5 m³ или другим типским посудама за отпад у зависности од намјене објекта. Селективно прикупљање отпада врши јавно комунално предузеће (пет амбалажа, стакло, картон, најлон) и привредни субјекти регистровани за дјелатност рециклаже, откупа и продаје секундарних сировина (папир, картон, метални отпад у откупној станици предузећа „ДД Комерц“ д.о.о. Прњавор и „Код Санеле“ с.п. Ковач Осман Прњавор). Картон и папир се прикупљају и у намјенске контејнере који су постављени испред већих трговачких центара. Јавно комунално предузеће врши сакупљање и одлагање посебних врста отпада. Овај отпад се одвози на регионалну депонију у Рамиће. Повећана је потражња за ову врсту услуге.

Одговорна лица у индустријским погонима су дужна прибавити План управљања отпадом, одредити одговорно лице за управљање отпадом, те склопити Уговор о преузимању и коначном збрињавању разних врста отпада са овлашћеним предузећима. Медицински отпад се сакупља у намјенске контејнере и одвози у сарадњи са јавним комуналним предузећем. Електронски и електронички отпад се привремено складишти и предаје овлашћеном предузећу за прикупљање и збрињавање опасног електронског отпада. Сакупљање и третман грађевинског отпада није организовано.

Отпад са подручја општине Прњавор се организовано збрињава, те се само локализовано и у појединим случајевима може уочити непрописно складиштен отпад (велике количине расутог отпада око контејнера и сл.). Сметљишта са отпадним материјама различитог састава и поријекла се могу запазити на одређеним локалитетима удаљеним од града.

Како би се у потпуности реализовао одржив систем управљања отпадом на подручју регије Бањалука, стартешким смјерницама и препорукума је предложена изградња трансфер станица на подручју припадајућих општина. На подручју општине Прњавор планирана је изградња трансфер станице на локалитету планиране индустријске зоне Вијака.

V. ЗАШТИТА ОД БУКЕ

Бука је значајан елемент заштите животне средине. Означава се као сваки нежељени звук или шум, а претјерано излагање буци може оставити нежељене последице по здравље људи. Заштита од буке представља све врсте заштите од вјештачки произведене емисије енергије, а које изазивају штетно дејство на здравље човјека.

Појава буке у урбаним срединама је веома изражен проблем. Иако нема података о нивоу буке и акустичном оптерећењу, односно одређивање зона интензитета буке у градској зони општине Прњавор није проведено, чињеница је да се у зонама саобраћајница, индустријских, услужних и других објеката могу забиљежити повишени нивои буке. Нарочито изражен утицај буке и вибрација се може јавити на локалитетима привредних објеката који се налазе уз магистрални пут М 16.1, јер укупан ниво буке потиче од више различитих извора (производни процеси, саобраћај и друго). Чињеница је да се бука повећава сваким даном услед повећања фреквенције саобраћаја и повећаног броја аутомобила, ширењем градске зоне, односно повећањем броја градилишта, повећањем броја угоститељских објеката, тржних центара, паркинга и индустријских постројења.

Мониторинг буке се врши само у близини објеката за које је према прописима из области животне средине неопходно прибавити еколошку дозволу, а у складу са Правилником о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СРБиХ“, број 46/89).

Законом о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12 и 79/15), Правилником о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске“, број 124/12), дефинисани су погони и постројења који су у обавези прибавити еколошку дозволу. Еколошка дозвола је један од потребних

докумената и предуслов за добијање одобрења за грађење, одобрења за употребу и одобрења за рад. У обавези су је прибавити сви објекти у којима се обавља производња (прехрамбена, минерална, енергетска, пољопривредна, метална, текстилна, кожарска, дрвна, хемијска и др.), сви објекти који се баве управљањем водама и отпадом, инфраструктурни објекти, објекти из области туризма, каменоломи и површински копови угља, подземно рударство, објекти (пројекти) урбаног развоја, те објекти у којима се обавља услужно - занатска дјелатност.

Еколошком дозволом налажу се мјере за спречавање загађења и заштиту животне и радне средине, граничне вриједности емисија за загађујуће материје (ГВЕ), максимално дозвољене концентрације (МДК), мјере за управљање отпадом, услови за праћење емисија са методологијом и учесталашћу мониторинга, мјере за довођење на минимум прекограничног загађења и мјере за услове у ванредним ситуацијама.

У том смислу се може посматрати покривеност загађивача наведеним мјерама. На подручју општине Прњавор, а према евиденцији Одјељења за просторно уређење, већина индустријских постројења и самостални предузетници који подлијежу наведеним законским одредбама посједују еколошку дозволу или су у поступку издавања исте.

VI. ЗАКЉУЧАК

Имајућу у виду привредни развој и сложеност постојећих проблема заштите животне средине на подручју општине Прњавор, те цијену њиховог ријешавања у наредном периоду није могуће очекивати радикалне промјене, односно није могуће претпоставити смањење нити искључивање потенцијално загађујућих активности (саобраћај, индустријска постројења, системи за гријање и сл.).

Општина Прњавор као носилац послова система заштите животне средине мора издвојити средства за спровођење планова и програма Стратегије развоја а уједно и повећати капацитете управе за провођење пројеката из ЕУ фондова.

У циљу осигурања напретка и одрживог развоја, унапријеђења стања животне средине, општег здравља и побољшања услова живота свих становника општине потребно је зауставити негативне процесе (рад без постројења за отпадне воде, рад без контроле емисије, неселективно прикупљање отпада и сл.), активирати јавност и интересне групе за учешће у рјешавању кључних проблема.

Уз квалитетне пројекте и довољна улагања, активности би се усмјериле на успостављање потпуног селективног прикупљања отпада уз одређивање локације за друге врсте отпада и третман истог, те утврђивање техничких и других захтјева који се односе на побољшање квалитета услуга укључујући сакупљање, третман и одлагање, успостављање система за континуирано мјерење квалитета амбијенталног загађења ваздуха и евентуалних мјера заштите по истим резултатима, те контроле свих видова искориштавања природних ресурса (експлоатација грађевинских материјала из водотока- шљунак и пијесак, уређење и коришћење вода, експлоатација камена и сл.), односно испуњење циљева одрживог развоја.